

Zorginformatiebouwsteen:

nl.zorg.JuridischeSituatie-v5.0.1

Status: Final
Publicatie: 2026-1
Publicatie status: Prepublished

Beheerd door:

Inhoudsopgave

1. nl.zorg.JuridischeSituatie-v5.0.1	3
1.1 Revision History	3
1.2 Concept	3
1.3 Mindmap	4
1.4 Purpose	4
1.5 Patient Population	4
1.6 Evidence Base	4
1.7 Information Model	4
1.8 Example Instances	7
1.9 Instructions	8
1.10 Interpretation	8
1.11 Care Process	8
1.12 Example of the Instrument	8
1.13 Constraints	8
1.14 Issues	8
1.15 References	8
1.16 Functional Model	9
1.17 Traceability to other Standards	9
1.18 Disclaimer	9
1.19 Terms of Use	9
1.20 Copyrights	9

1. nl.zorg.JuridischeSituatie-v5.0.1

DCM::CoderList	Werkgroep RadB Verpleegkundige Gegevens
DCM::ContactInformation.Address	*
DCM::ContactInformation.Name	*
DCM::ContactInformation.Telecom	*
DCM::ContentAuthorList	
DCM::CreationDate	20-4-2018
DCM::DeprecatedDate	
DCM::DescriptionLanguage	nl
DCM::EndorsingAuthority.Address	
DCM::EndorsingAuthority.Name	PM
DCM::EndorsingAuthority.Telecom	
DCM::Id	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.3.7.17
DCM::KeywordList	Juridische status, wettelijke vertegenwoordiger, voorgedij
DCM::LifecycleStatus	Final
DCM::ModelerList	
DCM::Name	nl.zorg.JuridischeSituatie
DCM::PublicationDate	17-04-2026
DCM::PublicationStatus	Prepublished
DCM::ReviewerList	Projectgroep RadB Verpleegkundige Gegevens & Kerngroep Registratie aan de Bron
DCM::RevisionDate	02-05-2025
DCM::Supersedes	nl.zorg.JuridischeSituatie-v5.0
DCM::Version	5.0.1
HCIM::PublicationLanguage	NL

1.1 Revision History

Publicatieversie 1.0 (26-02-2019)

Bevat: ZIB-670.

Publicatieversie 2.0 (01-09-2020)

Bevat: ZIB-1127, ZIB-1136.

Publicatieversie 3.0 (01-12-2021)

Bevat: ZIB-1357, ZIB-1480, ZIB-1504.

Publicatieversie 3.1 (10-06-2022)

Bevat: ZIB-1379, ZIB-1613.

Publicatieversie 4.0 (15-10-2023)

Bevat: ZIB-2099.

Publicatieversie 5.0 (15-04-2024)

Bevat: ZIB-2272, ZIB-2218.

Publicatieversie 5.0.1 (24-04-2024)

Bevat: ZIB-2400

1.2 Concept

Een juridische situatie kan een juridische status en/of vertegenwoordiging betreffen.

De juridische status geeft aan op basis waarvan de patiënt zorg ontvangt dan wel op basis waarvan de

patiënt in een zorginstelling verblijft. Dit kan zowel op vrijwillige als onvrijwillige basis, echter wordt een juridische status altijd door een rechter of burgemeester (alleen bij crisismaatregel) uitgebracht.

Vertegenwoordiging is van belang in situaties waarbij een persoon juridisch niet bevoegd is om toestemming te geven en/of feitelijk niet of niet volledig in staat is dat te doen. Een vertegenwoordiger ondersteunt en neemt beslissingen die in het belang zijn van de vertegenwoordigde, in gevallen dat hij/zij dit zelf (tijdelijk of permanent) niet kan.

1.3 Mindmap

1.4 Purpose

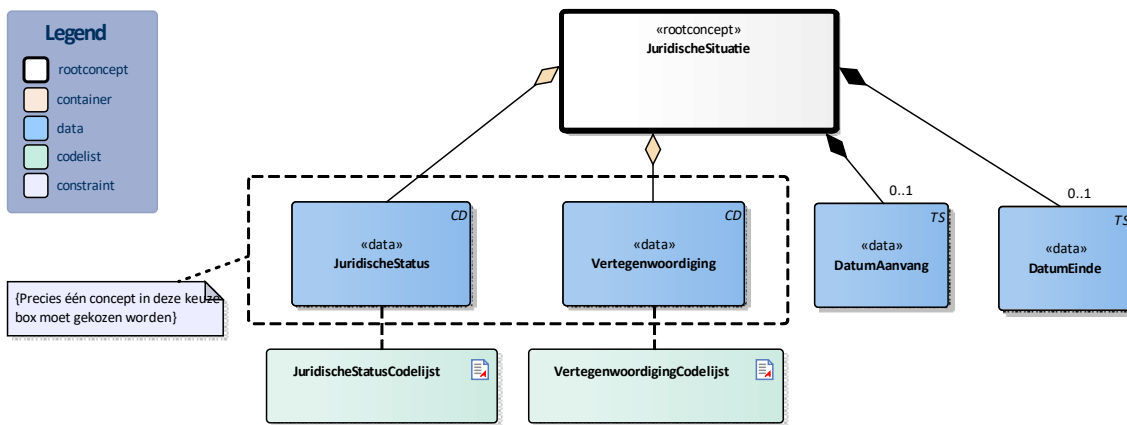
Hulpverleners moeten op de hoogte zijn van het bestaan van een juridische status hetzij vertegenwoordiging omdat dit mede bepaalt wat voor zorg aan de patiënt verleend mag worden. Zo kan bij het inzetten van vrijheidsbeperkende interventies onderbouwing met een juridische status nodig zijn. Bij een wilsonbekwame patiënt moet duidelijk zijn dat er een vertegenwoordiger is voor de verdere besluitvorming: in dit geval volgt de hulpverlener de beslissing van de vertegenwoordiger van de wilsonbekwame patiënt, tenzij dat niet verenigbaar is met de zorg van een goed hulpverlener.

1.5 Patient Population

1.6 Evidence Base

In versie 2.0 zijn de nieuwe juridische statussen die voortvloeien uit de nieuwe wetgeving rondom onvrijwillige/verplichte zorg aan de waardelijst JuridischeStatus toegevoegd. In versie 1.0 was deze lijst gebaseerd op de Vektis waardelijst JuridischeStatus. Deze lijst wordt echter niet meer onderhouden. Daarom zijn in de nieuwe versie de waardelijsten gebaseerd op een intern Nictiz codestelsel.

1.7 Information Model

«rootconcept»	JuridischeSituatie
Definitie	Rootconcept van de bouwsteen JuridischeSituatie. Dit concept bevat alle gegevenselementen van de bouwsteen JuridischeSituatie.
Datatype	
DCM::ConceptId	NL-CM:7.17.1
Opties	

«data»	JuridischeStatus	
Definitie	De juridische status die voor de patiënt van toepassing is. De juridische status geeft aan op basis waarvan de patiënt zorg ontvangt dan wel op basis waarvan de patiënt in een zorginstelling verblijft. Dit kan zowel op vrijwillige als onvrijwillige basis, echter wordt een juridische status altijd door een rechter of burgemeester (alleen bij crisismaatregel) uitgebracht. Ook zijn forensische zorgtitels denkbaar op basis waarvan een patiënt/cliënt zorg ontvangt. Hierbij kan worden gedacht aan een tbs-maatregel.	
Datatype	CD	
DCM::ConceptId	NL-CM:7.17.2	
DCM::DefinitionCode	SNOMED CT: 8625004 Legal status	
DCM::ExampleValue	Voogdij	
DCM::ValueSet	JuridischeStatusCodelijst	OID: 2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.7.17.1
Opties		

«data»	Vertegenwoordiging	
Definitie	In sommige situaties is een persoon juridisch niet bevoegd om toestemming te geven en/of feitelijk niet of niet volledig in staat dat te doen. Een vertegenwoordiger ondersteunt en neemt beslissingen die in het belang zijn van de vertegenwoordigde, in gevallen dat hij/zij dit zelf (tijdelijk of permanent) niet kan. De vertegenwoordiger dient de patiënt zo veel als mogelijk bij de vervulling van zijn/haar taken te betrekken en de feitelijke bekwaamheid van de patiënt moet zo veel als mogelijk worden gehonoreerd. In de Wgbo is aangegeven wie als vertegenwoordiger kunnen optreden en geeft hierbij een dwingende volgorde.	
Datatype	CD	
DCM::ConceptId	NL-CM:7.17.5	
DCM::DefinitionCode	SNOMED CT: 151701000146105 Type of guardian	
DCM::ValueSet	VertegenwoordigingCodelijst	OID: 2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.7.17.2
Opties		

«data»	DatumAanvang	
Definitie	De datum waarop de juridische situatie van de patiënt start.	
Datatype	TS	
DCM::ConceptId	NL-CM:7.17.3	
Opties		

«data»	DatumEinde	
Definitie	De datum waarop de juridische situatie van de patiënt eindigt.	
Datatype	TS	
DCM::ConceptId	NL-CM:7.17.4	
Opties		

«document»	VertegenwoordigingCodelijst	
Definitie		
Datatype		
DCM::ValueSetBinding	Required	
DCM::ValueSetId	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.7.17.2	

DCM::ValueSetInclude OTH	True	
DCM::ValueSetStatus	Active	
HCIM::ValueSetLanguage	--	
Opties		

VertegenwoordigingCodelijst	OID: 2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.7.17.2
------------------------------------	---

Concept Name	Concept Code	Coding Syst. Name	Coding System OID	Description
Custody	6	JuridischeVertegenwoordiging	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.23.3	Voogdij
Property and financial affairs deputyship	7	JuridischeVertegenwoordiging	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.23.3	Bewindvoering
Personal welfare deputyship	8	JuridischeVertegenwoordiging	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.23.3	Mentorschap
Legal guardianship	9	JuridischeVertegenwoordiging	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.23.3	Onder curatele stelling
Agency of necessity	10	JuridischeVertegenwoordiging	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.23.3	Zaakwaarneming
Health care power of attorney	20	JuridischeVertegenwoordiging	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.23.3	Volmacht zorg en behandeling (benoemd in schriftelijke verklaring)
Vertegenwoordiging op basis van relatie [DEPRECATED]	21	JuridischeVertegenwoordiging	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.23.3	Vertegenwoordiging op basis van relatie
Financial power of attorney	22	JuridischeVertegenwoordiging	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.23.3	Volmacht financieel (benoemd in schriftelijke verklaring)
Representation in case of mental incapacity	30	JuridischeVertegenwoordiging	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.23.3	Vertegenwoordiging bij wilsonbekwaamheid
Legal representation based on parental authority	25	JuridischeVertegenwoordiging	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.4.23.3	Wettelijke vertegenwoordiging op basis van ouderlijk gezag

«document»	JuridischeStatusCodelijst
Definitie	
Datatype	
DCM::ValueSetBinding	Required
DCM::ValueSetId	2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.7.17.1
DCM::ValueSetInclude OTH	True
DCM::ValueSetStatus	Active
HCIM::ValueSetLanguage	NL
Opties	

JuridischeStatusCodelijst	OID: 2.16.840.1.113883.2.4.3.11.60.40.2.7.17.1
----------------------------------	---

Concept Name	Concept Code	Coding Syst. Name	Coding System OID	Description
--------------	--------------	-------------------	-------------------	-------------

Onder toezichtstelling (ots)	OTS	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Onder toezichtstelling (ots)
Plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ-maatregel)	PIJ	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (PIJ-maatregel)
Tbs: ter beschikking stelling van de regering (tbs)	TBS	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Tbs: ter beschikking stelling van de regering (tbs)
Besluit tot opname en verblijf	OPM	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Besluit tot opname en verblijf
Rechterlijke machtiging	RM	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Rechterlijke machtiging
Voortgezette machtiging	VM	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Voortgezette machtiging
Beschikking tot inbewaringstelling (ibs)	IBS	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Beschikking tot inbewaringstelling (ibs)
Beschikking tot WZD opname in PsychGeriatrische instelling	IBS-PG	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Beschikking tot WZD opname in PsychGeriatrische instelling
Beschikking tot WZD opname in een instelling voor Verstandelijk Gehandicapten	IBS-VG	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Beschikking tot WZD opname in een instelling voor Verstandelijk Gehandicapten
Voorwaardelijke machtiging voor jongvolwassenen met een verstandelijke beperking (VMM)	VMM	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Voorwaardelijke machtiging voor jongvolwassenen met een verstandelijke beperking (VMM)
Zorgmachtiging	ZM	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Zorgmachtiging
Crisismaatregel	CM	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Crisismaatregel
Machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel	VCM	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel
Voorlopige onder toezichtstelling	VOTS	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Voorlopige onder toezichtstelling
Tijdelijke verplichte zorg in een noodsituatie/onvoorziene situatie waarin de zorgmachtiging of crisismaatregel niet voorziet	NOOD	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Tijdelijke verplichte zorg in een noodsituatie/onvoorziene situatie waarin de zorgmachtiging of crisismaatregel niet voorziet
Tijdelijke verplichte zorg voorafgaand aan een crisismaatregel	TEMP	JuridischeStatus	2.16.840.1.113883.2.4. 3.11.60.40.4.23.2	Tijdelijke verplichte zorg voorafgaand aan een crisismaatregel

Legend	
Definitie	
Datatype	
Opties	

Constraint	
Definitie	Precies één concept in deze keuze box moet gekozen worden
Datatype	
Opties	

1.8 Example Instances

JuridischeSituatie	
JuridischeStatus	Onder toezichtstelling (ots)
DatumAanvang	01-01-2018
DatumEinde	01-01-2020
Vertegenwoordiging	

1.9 Instructions

Bij de interventie wordt onderscheid gemaakt tussen afzondering en separatie. Ten behoeve van eenduidige vastlegging, worden de volgende definities aangehouden:

Afzondering:

Afzondering is het voor verzorging, verpleging en behandeling insluiten in een speciaal daarvoor bestemde afzonderingskamer. Een afzonderingskamer is over het algemeen een kale eenpersoonskamer met alleen een bed, soms ook met een tafel, een stoel, een kledingkast en een heel enkele keer een wasgelegenheid. Afzondering mag niet plaatsvinden op de 'eigen' slaapkamer.

Separatie:

Separeren is het insluiten van een patiënt in een speciaal daarvoor bestemde afgesloten en door de minister als separeerverblijf goedgekeurde ruimte; sinds enkele jaren wordt hiervoor ook wel de term Extra Beveiligde Kamer (EBK) gehanteerd. De separeer is een speciaal daarvoor ingerichte kamer, met matras of vastgeklonken bed en veelal zonder meubilair. Separatie dient zeer terughoudend te worden toegepast. De risico's op schadelijke bijwerkingen van separatie zoals angst en stressgevoelens, zijn aanzienlijk. Ook in het kader van veiligheid dient separatie zoveel mogelijk te worden vermeden en moet er gezocht worden naar alternatieven om het gevaar af te wenden.

1.10 Interpretation

1.11 Care Process

1.12 Example of the Instrument

1.13 Constraints

1.14 Issues

1.15 References

1. Handreiking Argus [Online] Beschikbaar op:

<https://www.ggz nederland.nl/uploads/publication/Argus%20Registratie%20van%20vrijheidsbeperkende%20interventies%20in%20de%20ggz.pdf> [Geraadpleegd: 12 mei 2020]

2. Handreiking "Vrijheidsbeperking in het ziekenhuis? Nee, tenzij..." (V&VN, 2013) [Online] Beschikbaar op: <https://www.venvn.nl/media/matnqkx4/20131120-aanbevelingen-vbi-beleid.pdf> [Geraadpleegd: 12 mei 2020]

3. Wet verplichte GGZ (Wvvggz) [Online] Beschikbaar op: <https://www.dwangindegzorg.nl/wvvggz> [Geraadpleegd: 12 mei 2020]
4. Wet zorg en dwang (Wzd) [Online] Beschikbaar op: <https://www.dwangindegzorg.nl/wzd> [Geraadpleegd: 12 mei 2020]
5. Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten [Online] op: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2019-60908.html> [Geraadpleegd: 12 mei 2020]
6. Regeling verplichte geestelijke gezondheidszorg [Online] op: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2019-60909.html> [Geraadpleegd: 12 mei 2020]
7. Basisset Medisch Specialistische Zorg 2020, hoofdstuk 8.4 Vrijheidsbeperkende interventie (VBI) [Online] op: <https://www.igj.nl/documenten/indicatorensets/2019/09/03/basisset-medisch-specialistische-zorg-2020> [Geraadpleegd: 12 mei 2020]

1.16 Functional Model

1.17 Traceability to other Standards

1.18 Disclaimer

De Zorginformatiebouwstenen zijn in samenwerking gemaakt door diverse partijen en zij hebben deze in beheer gegeven bij Nictiz (al deze partijen samen hierna de samenwerkende partijen genoemd). De samenwerkende partijen hebben de grootst mogelijke zorg besteed aan de betrouwbaarheid en actualiteit van de gegevens in de Zorginformatiebouwstenen. Onjuistheden en onvolledigheden kunnen echter voorkomen. De samenwerkende partijen zijn niet aansprakelijk voor schade als gevolg van onjuistheden of onvolledigheden in de aangeboden informatie, noch voor schade die het gevolg is van problemen veroorzaakt door, of inherent aan het verspreiden van informatie via het internet, zoals storingen of onderbrekingen van of fouten of vertraging in het verstrekken van informatie of diensten door de samenwerkende partijen of door u aan de samenwerkende partijen via een website of via e-mail, of anderszins. Tevens aanvaarden de samenwerkende partijen geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die geleden wordt als gevolg van het gebruik van gegevens, adviezen of ideeën verstrekt door of namens de samenwerkende partijen via de Zorginformatiebouwstenen. De samenwerkende partijen aanvaarden geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van informatie in de Zorginformatiebouwstenen waarnaar of waarvan met een hyperlink of anderszins wordt verwezen. In geval van tegenstrijdigheden in de genoemde Zorginformatiebouwsteen documenten en bestanden geeft de meest recente en hoogste versie van de vermelde volgorde in de revisies de prioriteit van de desbetreffende documenten weer. Indien informatie die in de elektronische versie van de Zorginformatiebouwstenen is opgenomen ook schriftelijk wordt verstrekt, zal in geval van tekstverschillen de schriftelijke versie bepalend zijn. Dit geldt indien de versieaanduiding en datering van beiden gelijk is. Een definitieve versie heeft prioriteit echter boven een conceptversie. Een gereviseerde versie heeft prioriteit boven een eerdere versie.

1.19 Terms of Use

De gebruiker mag de Zorginformatiebouwstenen zonder beperking gebruiken. Voor het kopiëren, verspreiden en doorgeven van de Zorginformatiebouwstenen gelden de copyrightbepalingen uit de betreffende paragraaf.

1.20 Copyrights

Een Zorginformatiebouwsteen kwalificeert als een werk in de zin van artikel 10 Auteurswet. Er rusten auteursrechten (copyrights) op een Zorginformatiebouwsteen en deze rechten liggen bij de samenwerkende partijen.

De gebruiker mag de informatie van de Zorginformatiebouwsteen kopiëren, verspreiden en doorgeven, onder de voorwaarden, die gelden voor Creative Commons licentie Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 3.0 Nederland (CC BY-NC-SA-3.0).

De inhoud is beschikbaar onder de Creative Commons Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 3.0 (zie ook <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/nl>)

Dit geldt niet voor informatie van derden waar soms in een Zorginformatiebouwsteen gebruik van wordt gemaakt en/of naar wordt verwezen, bijvoorbeeld naar een internationaal medisch terminologie stelsel. De eventuele (auteurs) rechten die op deze informatie rusten, liggen niet bij de samenwerkende partijen maar bij die derden.

Nictiz is de landelijke, onafhankelijke kennisorganisatie die zich inzet voor digitale informatie-uitwisseling in de zorg. Nictiz doet dit onder meer door het gebruiksgericht ontwikkelen en het beheren van informatiestandaarden in opdracht van en samen met de partijen in de zorg. Nictiz signaleert en adviseert partijen in de zorg over informatie-uitwisseling en over (toekomstige) nationale en internationale ontwikkelingen.

Nictiz

Postbus 19121
2500 CC Den Haag
Oude Middenweg 55
2491 AC Den Haag

070-3173450
info@nictiz.nl
www.nictiz.nl

